

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/66/2020
Identifikačné číslo spisu: 4616208229
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4616208229.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Obec Bojná, so sídlom Bojná 201, 956 01 Bojná, IČO: 00 310 239, zast. doc. JUDr. Jozef Sotolář, PhD., advokát so sídlom Košice, Južná trieda 1, proti žalovanému 1/ N. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX H., XXX XX H., 2/ M. R., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX H. XXX, obaja zastúpení Advokátska kancelária JUDr. Slávik a partneri, s.r.o., so sídlom Nám. M. R. Štefánika 3, Topoľčany, IČO: 36 861 375, o zaplatenie 20.718,17 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5Cb/48/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 26Cob/5/2020-423 zo dňa 27. februára 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ m a j ú voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Topoľčany (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5Cb/48/2016-360 zo dňa 27. novembra 2019 (druhý v poradí) žalobu zamietol a priznal žalovanému 1/ a žalovanému 2/ voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa domáhal, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ na zaplatenie sumy 20.718,17 eur s príslušenstvom. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca ako objednávateľ uzavrel Zmluvu o dielo zo dňa 31.10.2008 (ďalej len „Zmluva“) so žalovaným 1/ ako zhotoviteľom, predmetom ktorej bola rekonštrukcia miestnych komunikácií - Chodník ku Babici. Následne bol k Zmluve podpísaný dňa 29.05.2009 Dodatok č. 1, ktorým sa sčasti zmenil rozsah a cena diela.

Zo Záznamu o ukončení stavby vyplynulo, že zhotoviteľ ukončil stavbu a obec Bojná ju prevzala dňa 30.09.2009. Následne žalovaný 1/ zaslal žalobcovi faktúru č. 1/2010 na sumu 20.718,17 eur ako doplatok za prevedenie prác. Následne v roku 2011 žalovaný 1/ ukončil podnikateľskú činnosť a zostatok splátok bol zasielaný na jeho súkromný účet. Žalobca uviedol, že práce boli zrealizované bez vedomia a súhlasu obecného zastupiteľstva a k stavebnému dielu neexistuje žiadna

projektová dokumentácia, stavebný denník ani stavebné povolenie. Následne mala Obec Bojná uzavrieť dňa 4.10.2010 so žalovaným 1/ Dohodu o uznaní záväzku a zaplatení pohľadávky vo výške 20.718,17 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenia faktúry č. 1/2010, pričom sa zaviazala na celkovú úhradu nedoplatku do 31.12.2010 spolu s úrokom z omeškania 0,05 % denne z dlžnej sumy od 3.6.2010 do zaplatenia. Dňa 8.11.2010 starosta Obce Bojná, M. R. (žalovaný 2/), urobil na Notárskom úrade notára JUDr. C. vyhlásenie povinnej osoby o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu podľa § 41 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. exekučného poriadku na žalovanú sumu s príslušenstvom. Podľa žalobcu neexistuje žiadny súhlas obecného zastupiteľstva na uvedený prejav vôle bývalého starostu obce a tento ani nebol predmetom rokovania Obecného zastupiteľstva Obce Bojná. Následne súdny exekútor zaslal upovedomenie o začatí exekúcie a upovedomenie o začatí exekúcie zriadením záložného práva na nehnuteľnosti, ktoré bolo doručené žalobcovi dňa 03.12.2014, tento podal námietky proti exekúcii. Dňa 02.12.2014 boli presunuté z titulu exekúcie finančné prostriedky na rezervačný účet. Obec Bojná podala návrh na zastavenie exekúcie a jej odklad, pričom následne došlo k uspokojeniu uplatnených nárokov prostredníctvom uzavretej dohody o splátkach. Žalobca sa domnieva, že došlo k vzniku škody na základe nezákonného konania bývalého starostu obce (žalovaný 2/) v súčinnosti so žalovaným 1/, a týmto konaním tak Obci Bojná vedome a úmyselne spôsobili škodu vo výške 20.718,17 eur.

3. Súd prvej inštancie vo veci pôvodne rozhodol rozsudkom č. k. 5Cb/48/2016-78 zo dňa 7.6.2017 tak, že žalobu z dôvodu premlčania zamietol, zároveň obom žalovaným priznal právo na náhradu trov konania. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 26Cob/85/2017-121 zo dňa 26.4.2018 rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia.

4. Následne súd prvej inštancie opätovne nárok žalobcu vyhodnotil ako premlčaný. Právne úkony obce neboli schválené obecným zastupiteľstvom, a teda sa plnilo na základe absolútne neplatnej zmluvy o dielo, na základe čoho vzniklo žalobcovi právo voči žalovanému 1/ na vydanie bezdôvodného obohatenia. Premlčacia doba podľa ust. § 394 ObZ plynula od momentu, keď sa podľa neplatnej zmluvy plnilo a podľa ust. § 397 ObZ je premlčacia doba 4 roky, nakoľko medzi sporovými stranami sa jednalo o obchodnoprávny vzťah. U žalovaného 2/ bol nárok charakteru náhrady škody na základe absencie schválenia právnych úkonov obecným zastupiteľstvom obce Bojná.

5. Žaloba bola podaná na súd dňa 5.12.2016. Žalovaní 1/ a 2/ vzniesli námietku premlčania nároku žalobcu. V konaní bolo preukázané, že žalobca sumu 20.718,17 eur s prísl. uplatňuje z faktúry číslo 1/2010, ktorou žalovaný 1/ vyúčtoval cenu diela žalobcovi, a ktorá bola zaplatená na základe Dohody o splátkach zo dňa 13.1.2011, uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným 1/ ako veriteľom. Ku dňu uzavretia dohody bola časť z tejto sumy vo výške 2.647,25 eur zaplatená v hotovosti dňa 30.12.2010, zostávalo zaplatiť sumu 18.070,92 eur v splátkach po 2.000,- eur k poslednému dňu v mesiaci počnúc od 31.3.2011, posledná splátka vo výške 2.070,92 mala byť uhradená dňa 31.10.2011, pričom posledná splátka bola skutočne uhradená dňa 28.12.2011. Súd prvej inštancie skonštatoval, že ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začínala plynúť premlčacia doba pre každé čiastkové plnenie samostatne a právo na vydanie bezdôvodného obohatenia na základe neplatnej zmluvy sa premlčí za štyri roky odo dňa zaplatenia splátok žalobcom žalovanému 1/. Celá suma tak bola ku dňu podania žaloby premlčaná.

6. V prípade žalovaného 2/ ide o náhradu škody, a teda premlčacia doba všeobecne začína plynúť dňom, keď vznikla objektívna možnosť podať žalobu alebo uskutočniť právny úkon. Ďalej uviedol, že v tomto prípade platí § 394 ods. 3 ObZ, v zmysle ktorého sa uplatní štvorročná premlčacia doba, ktorá začína plynúť odo dňa, keď sa právny úkon stal neplatným. Nemôže byť rozhodujúci deň, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a škodcovi, keď právne úkony žalovaného 2/ sa stali absolútne neplatnými od ich urobenia, t. j. od uzatvorenia Zmluvy o dielo zo dňa 31.10.2008 a Dodatku číslo 1. zo dňa 29.5.2009, odo dňa 4.10.2010 uzavretie Dohody o uznaní záväzku a zaplatení

pohľadávky, a to vo výške 20.718,17 eur s prísl. odo dňa 8.11.2010 od vyhlásenia povinnej osoby o súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Keďže žalobca podal žalobu na súd až dňa 5.12.2016, podal ju po uplynutí štvorročnej premlčacej doby.

7. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že žalobca ničím nepreukázal, aké bezdôvodné obohatenie žalovaný 1/ na úkor žalobcu mal získať, keď do vlastníctva žalobcu patrí podľa neplatnej zmluvy o dielo uzavretej so žalovaným 1/ vybudovaný chodník. Voči žalovanému 2/ malo ísť o náhradu škody, avšak zo žalobného návrhu nebolo zrejmé, aká škoda mala žalobcovi vzniknúť vybudovaním chodníka.

8. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom č. k. 26Cob/5/2020-423, zo dňa 27. februára 2020, napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a so závermi súdu prvej inštancie sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Na doplnenie uviedol, že majetkovoprávne úkony, o ktorých prislúcha rozhodovať obecnému zastupiteľstvu, sú pre obec záväzné len v prípade predchádzajúceho kladného rozhodnutia zastupiteľstva. Bez takéhoto rozhodnutia starosta obce nemôže

v uvedených prípadoch urobiť platný právny úkon za obec. Pokiaľ obec ako žalovaná strana sporu tvrdí, že určitý úkon neschválila a počas celého konania žalobca svoje tvrdenie nedokáže osvedčiť príslušnou listinou, je podľa súdu potrebné konštatovať, že práve žalobca neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia a platnosť úkonu neosvedčil.

To, že na úkon schválenia zmluvy o dielo obecné zastupiteľstvo neudelilo súhlas štatutárnemu orgánu, má vplyv na vyhodnotenie ako ceny vykonaných prác, tak na zmluvné pokuty a príslušenstvo, ako aj na plynutie záruk, či premlčacej doby (tu s odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 5Obdo/44/2018).

9. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že vzhľadom na uvedené bolo potrebné dané právne úkony považovať za absolútne neplatné, a to i samotnú zmluvu o dielo, v rámci ktorej absentovalo predchádzajúce rozhodnutie obecného zastupiteľstva.

Podľa odvolacieho súdu neplatnosť právneho úkonu mala vplyv aj na posúdenie premlčacej doby, pričom bolo nepochybné, že žalovaní vzniesli námietku premlčania, a preto súd prvej inštancie správne po vyhodnotení právneho základu sporu, t. j. ustálení neplatnosti zmluvného vzťahu, posudzoval v prvom rade otázku premlčania žalobcom uplatneného nároku. Rovnako súd prvej inštancie správne ustálil, že medzi stranami sporu išlo

o obchodnoprávny vzťah, a preto aj otázku premlčania posudzoval podľa ustanovení obchodného zákonníka. V tomto ohľade žalobca v rámci odvolania nenamietal nesprávne právne posúdenie, avšak poukazoval na synalagmatický vzťah a tiež na nemožnosť hodnotiť nárok žalobcu za premlčaný.

10. Na doplnenie dôvodov odvolací súd poukázal ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej ak je zmluva neplatná alebo bola zrušená, vzniká medzi jej účastníkmi v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka právny vzťah z bezdôvodného obohatenia synalagmatickej povahy, obsahom ktorého je vzájomná povinnosť účastníkov vrátiť druhému všetko, čo podľa zmluvy dostal. Vzájomná viazanosť plnenia musí byť vyjadrená aj v petite žaloby; ak to tak nie je, nemôže súd žalobe vyhovieť. Preto neobstojí námietka žalobcu ohľadom synalagmatického vzťahu, keďže túto žalobca namietal len v súvislosti s otázkou premlčania, avšak čo sa týkalo usporiadania vzťahov so žalovanými ohľadom neplatnosti zmluvy, uvedenú skutočnosť žalobca žiadnym spôsobom neuviedol, ako ani petít žaloby voči žalovanému 1/ v zmysle vzájomného plnenia neupravil.

11. Súd prvej inštancie správne zistil, že na začiatok plynutia premlčacej doby je potrebné aplikovať § 394 ods. 2 ObZ pri bezdôvodnom obohatení a § 394 ods. 3 ObZ pri náhrade škody. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením, že pri bezdôvodnom obohatení začala premlčacia doba plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo, teda keď boli zo strany žalobcu vykonané jednotlivé úhrady žalovanej sumy a pri nároku na náhradu škody dňom, keď sa právny úkon stal neplatným. Tiež sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie,

že žalovaná suma bola zo strany žalobcu žalovanému 1/ hradená v splátkach,

(§ 392 ods. 2 ObZ), a teda pre každé čiastkové plnenie plynula premlčacia doba samostatne, pričom posledná splátka bola uhradená dňa 28.12.2011, a teda súd prvej inštancie správne ustálil nárok žalobcu voči žalovanému 1/ za premlčaný. Ohľadom úhrady, vykonanej zo strany žalobcu dňa 2.12.2014 v sume 3.954,45 eur, mal odvolací súd za to, že išlo o úhradu úrokov z omeškania, avšak táto suma v zmysle petitu žaloby nebola predmetom konania, preto sa s ňou súd prvej inštancie správne nezaoberal. Zdôraznil, že žalobca žaloval úhradu sumy 20.718,17 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % od podania návrhu do zaplatenia, teda nebolo možné stotožniť žalovanú sumu s úhradou sumy 3.954,45 eur, ktorá bola vykonaná dňa 2.12.2014. Žalobca síce správne namietal, že uvedená suma premlčaná nie je, avšak toto tvrdenie nemožno podľa odvolacieho súdu zamieňať s tým, že by nebola dôvodne uplatnená námietka premlčania vo vzťahu k sume 20.718,17 eur, ktorá bola správne voči žalovanému 1/ posúdená ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Až následne, ak by súd prvej inštancie ustálil, že námietka premlčania nebola v tejto časti dôvodne vznesená, by bolo hospodárne zaoberať sa ďalšími námietkami a argumentmi žalobcu, ktoré uplatnil v rámci svojho nároku voči žalovanému 1/.

12. Nemôže podľa odvolacieho súdu obstať ani argument žalobcu týkajúci sa synalagmatického vzťahu a z tohto dôvodu nemožnosť vznesenia námietky premlčania zo strany žalovaného 1/, ako aj rozporu s dobrými mravmi, pretože uvedené obmedzenie je upravené v § 107 ods. 3 OZ. Podľa odvolacieho súdu neprichádza do úvahy postup žalobcu brať z jednotlivých právnych predpisov to, čo mu vyhovuje a vykladať si to podľa svojich požiadaviek. Konštatoval, že predmetné ustanovenie sa netýka námietky premlčania vznesenej zo strany žalovaného 1/ voči žalobcovi, ale ide v ňom o tie prípady, keď podľa zmluvy každý z účastníkov (nie iba jeden) niečo dostal, a teda každý z nich to, čo dostal, je v prípade neplatnosti alebo zrušenia zmluvy povinný vrátiť druhému účastníkovi.

13. Ohľadom nároku žalobcu voči žalovanému 2/ odvolací súd zdôraznil, že zo žaloby voči nemu nie je zrejmé preukázanie atribútov nároku na náhradu škody. Nebolo tak možné ustáliť ani aplikovateľný právny predpis vzťahujúci sa na posúdenie nároku na náhradu škody voči žalovanému 2/ a s ním súvisiacu námietku premlčania. Avšak vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena voči žalovanému 2/ v celom rozsahu, bolo irelevantné a nemalo to vplyv na záver súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcu voči žalovanému 2/ správne zamietol, preto sa tým odvolací súd z dôvodu hospodárnosti konania už nezaoberal.

14. Záverom odvolací súd ustálil, že súd prvej inštancie v zmysle pôvodného kasačného pokynu odvolacieho súdu vec opätovne právne posúdil, ako aj doplnil dokazovanie, a na základe vykonaného dokazovania zistil správne skutkový a právny stav veci, ako aj tento správne právne vyhodnotil.

15. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z ustanovenia § 421 CSP, tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a je v rozpore s judikatúrou súdov. Namietal, že všeobecné súdy situáciu v predmetnej právnej veci nesprávne vyhodnotili s tým, že v ich hodnoteniach (odôvodnení) možno vidieť prvok prekvapivosti a arbitrárnosti. Odvolací súd len jednoducho prevzal formulácie súdu prvej inštancie, a teda nedostatok argumentov alebo žiadne argumenty treba považovať za arbitrárne rozhodovanie súdov, ktoré nemôže požívať právnu ochranu. Súdy nižšej inštancie poukazovali na to, že „s poukazom na použitie režimu Obchodného zákonníka nemožno aplikovať režim tzv. „dobrých mravov“, pretože tento je upravený normami Občianskeho a nie Obchodného zákonníka“, pričom tento záver je podľa dovolateľa v hrubom rozpore s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého je pod pojmom dobré mravy potrebné vnímať aj povinnosť sudcu rozhodovať v súlade s ekvitou, čoho výsledkom má byť spravodlivé riešenie veci. Má za to, že súdy nevzali do úvahy konkrétne skutkové okolnosti posudzovaného prípadu a ich význam z hľadiska mravnosti.

16. Dovolateľ ďalej tvrdil, že ak súdy zhodne dospeli k záveru, že zmluvné vzťahy medzi obcou a

žalovaným sú absolútne neplatné a konanie žalovaného 2/ ako bývalého starostu obce je protiprávne pre rozpor s platnou právnou úpravou, tak je podľa neho nevyhnutné zaoberať sa stavom, ktorý v dôsledku týchto nezákonných úkonov vznikol.

Namietal, že súdy nižšej inštancie skonštatovali, že námietka premlčania je akceptovateľná len v časti uplatneného nároku, a pokiaľ ide o úhradu 3.954,45 eur, ktorá bola vykonaná dňa 2.12.2014, tak v tejto časti nedošlo k premlčaniu, pretože táto suma nebola predmetom žaloby. V tejto časti považuje dovolateľ rozhodnutie za úplne nepreskúmateľné, nakoľko odvolací súd neuviedol prečo a z akých dôvodov došiel k takémuto právnemu a skutkovému záveru. Tvrdí, že ak súd akceptuje absolútnu neplatnosť právnych úkonov s odkazom na ust. § 39 OZ, potom platí, že sumy, ktoré boli vynútené takýmto postupom z neplatného právneho úkonu, sa viažu na moment, kedy došlo k situácii, keď tieto finančné prostriedky boli reálne stiahnuté z účtu obce, t. j. až 2.12.2014 - čo podľa dovolateľa nikto z účastníkov konania ani súd nespochybnil, a teda žaloba bola podaná včas.

Vzhľadom na uvedené dovolateľ konštatoval, že týmto došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci a v tejto časti považuje dovolateľ rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. S poukazom na ust. § 107 ods. 3 OZ a odkazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 184/2015 dovolateľ trval na tom, že vo veci prejednávanej ide o výkon práva - uplatnenie premlčania - ktorý je v rozpore s právom, a preto naň nemožno prihliadať. Na záver navrhol dovolaciemu súdu z dôvodu, že obe rozhodnutia súdov nižších inštancií trpia vadami podľa ust. § 421 CSP, t.j. rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, aby vec zrušil a vrátil (odvolaciemu) súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bez akejkoľvek špecifikácie právnej otázky, ktorú by mal dovolací súd zodpovedať - pozn. dovolacieho súdu).

17. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalobcu písomne vyjadrili tak, že dovolanie žalobcu označili za zmätočné a navrhli, aby ho dovolací súd zamietol a priznal im náhradu trov dovolacieho konania. Poukázali na odporujúce si tvrdenia žalobcu v dovolaní a na správne závery súdov nižšej inštancie, ktoré podali odpovede na všetky relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom, a to aj vo vzťahu k sume 3.954,45 eur, o ktorú sumu dovolateľ svoj žalobný návrh počas konania nerozšíril, ako aj vo vzťahu k aplikácii § 107 ods. 3 OZ, ktorý je pre nároky zo zmluvy o dielo neaplikovateľný, keďže ide o typický synalagmatický vzťah s povinnosťou vydať si v prípade jeho neplatnosti všetko, čo jednotlivé strany od seba nadobudli.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť (§ 447 písm. f/ CSP).

19. Dovolanie žalobca odôvodnil dovolacím dôvodom uvedeným v ustanovení § 421 CSP, avšak bez akejkoľvek špecifikácie.

20. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

21. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22. Podľa ustanovenia § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že

dovolaateľ uvedie v čom spočíva táto vada.(§ 431 ods. 2 CSP)

23. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

24. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

25. Podľa ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

26. Podľa ust. § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

27. Hlavným dôvodom, na základe ktorého dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 CSP, bola skutočnosť, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými argumentami sporovej strany, tiež že v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu absentuje argumentácia (nedostatočne odôvodnené rozhodnutie), že rozhodnutie je arbitrárne a prekvapivé, čo bolo dôvodom, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a je v rozpore s judikatúrou súdov.

28. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

29. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

30. Dovolaateľ však v dovolaní nevymedzil žiadnu právnu otázku, od ktorej podľa neho záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho

prieskumu. V tomto smere dovolací súd konštatuje, že v prípade absencie vymedzenia právnej otázky, dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd. Ak by postupoval inak (opačne), uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (viď Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382). Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013). Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu s poukazom na § 421 CSP nevymedzuje právnu otázku relevantnú z hľadiska odseku 1 písm. a/, b/ ani c/ tohto ustanovenia.

31. Z obsahu dovolania je zrejma len všeobecná nespokojnosť dovolateľa s vyvodením iných skutkových zistení a záverov súdmi nižších inštancií. Samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, resp. súdu prvej inštancie a spochybňovanie správnosti ich rozhodnutí, nezodpovedá kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/, resp. písm. c/ CSP. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod uplatnený v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP spôsobom, aký vyplýva z ust. § 432 ods. 2 CSP, čo vylučuje uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a je naplnený dôvod pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

32. V súvislosti s dovolateľovými tvrdeniami o arbitrárnych a nepreskúmateľných záveroch súdov nižšej inštancie pri posudzovaní nárokov zo zmluvy o dielo pri ním tvrdenej povinnosti aplikovať ust. § 107 ods. 3 OZ dovolací súd musí ozrejmiť nesprávnosť a zmätočnosť úvahy samotného dovolateľa. Zrušenie zmluvy s účinkami od počiatku znamená nielen to, že zmluva stráca právne účinky, čoho dôsledkom neposkytuje základ pre právne vzťahy účastníkov. Medzi stranami sa tento spôsob zrušenia zmluvy prejavuje najmä tým, že sa obnovujú ich práva a povinnosti v takej podobe v akej ich mali k predmetu zmluvy pred jej uzavretím - obnova pôvodného stavu. O rovnakých účinkoch možno hovoriť aj v súvislosti s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu, kedy sa má za to, že tento vôbec nevznikol a jeho účinky nenastali. Ak teda ide o plnenie z takejto (zrušenej) zmluvy, ide o bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol (§ 451 ods. 2 OZ) a každý z účastníkov takejto zmluvy je povinný podľa § 457 OZ druhému vrátiť všetko, čo podľa nej dostal. Rovnaké účinky nastávajú v prípade (absolútne) neplatnej zmluvy podľa Obchodného zákonníka, kedy ide o bezdôvodné obohatenie plnením z neplatného právneho úkonu. Nie je potom dôvod neaplikovať právnu úpravu obsiahnutú v § 107 ods. 3 OZ, keďže ide o špeciálnu úpravu, ak k takémuto výkladu sa prikláňa aj doktrína (viac pozri závery publikované v komentári Števček, M., Dulak, A. Bajánková, J., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450, 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1748). Dovolateľ však opomína, že princíp vydania takýchto vzájomných plnení je ten, že musí byť vydané všetko, čo nadobudol účastník bezdôvodným obohatením. Pokiaľ toto nie je možné, najmä z toho dôvodu, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí byť poskytnutá peňažná náhrada (analogicky na takúto situáciu nastolenú v prejednávanej veci dopadá aj R 1/1979, podľa ktorého okolností, že k vzájomnému vráteniu plnenia nemôže dôjsť, nerobí neplatnú zmluvu, ani čiastočne platnou, zdôrazňujúc, že ak kúpenú vec nemožno vrátiť, treba zaň vrátiť jej cenu. Teda v prípade diela musí ísť o vrátenie ceny poskytnutého plnenia).

33. Je teda zjavné, že premisa, z ktorej vychádza dovolateľ, že ide o stret premlčateľného a nepremlčateľného práva, nie je správna. Záväzok zo zmluvy o dielo, ktorá hoc aj bola následne vyhodnotená ako neplatná pre rozpor so zákonom, bol záväzkom synalagmatickým, kedy požadované plnenie je peňažnou čiastkou zodpovedajúcou určitému objemu výkonov a materiálneho substrátu

použitého na plnenie zmluvy o dielo, ktoré by tak mal samotný žalobca vydať žalovanému. Pokiaľ to nie je možné, čo je zjavné z povahy veci, musí byť vydaný ich peňažný ekvivalent. Túto skutočnosť žalobca úplne opomína (hoci odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sa dotýka aj tohto aspektu veci, čomu sa venuje v bodoch 32 a 33). Bezdôvodné obohatenie má spočívať v majetkovom obohatení (tu žalovaného 1/ na úkor žalobcu), čo dovolateľ nezobral do úvahy z hľadiska (peňažného ekvivalentu) ním prijatého protiplnenia (diela zhotoveného žalovaným 1/), ktoré zjavne nemôže vydať (stavba cestnej komunikácie).

34. V súvislosti s námietkami vo vzťahu k tvrdenému opomenutiu súdov zaoberať sa skutočnosťou, že vo vzťahu k sume 3.954,45 eur ide o nárok, ktorý nie je premlčaný a napriek tomu mu súdy v tomto rozsahu nevyhoveli, dovolací súd konštatuje, že tieto sú nedôvodné. Predmetom konania v zmysle žalobného návrhu je suma 20.718,17 eur zodpovedajúca sume, ktorou si uplatnil žalovaný voči žalobcovi zostatok ceny diela podľa faktúry č. 1/2010. K tejto sume žiada žalobca priznať podľa žalobného petitu úrok z omeškania vo výške 8% ročne odo dňa podania žalobného návrhu. Žalobný návrh je limitovaný jeho vymedzením ako kvantitatívnym tak kvalitatívnym. Žalobca formuloval svoju žalobnú žiadosť ako nárok na náhradu škody, ktorú spôsobili žalovaní 1/ a 2/ žalobcovi z dôvodu, že tento plnil z neplatnej zmluvy o dielo. Táto suma je čo do obsahu zároveň vymedzená odkazom na faktúru č. 1/2010 a uznávací prejav samotného žalobcu obsiahnutý v uznaní záväzku zo 4.10.2010, potvrdený v notárskej zápisnici z 8.11.2010.

35. Suma 3.954,45 eur však v žalobnom petite obsiahnutá nie je. Ide o samostatný nárok, ktorý žalobca predmetom konania v zmysle žalobného petitu neučil. Sice je prílohou žaloby aj listina „Výzva na zaplatenie úrokov z omeškania z 20.10.2014 a 24.1.2012“, aj z nich je tak zrejmé, že ide o ďalší nárok, ktorý nezodpovedá nároku uplatnenému v samotnej žalobe.

36. Žalobca žiada vrátiť sumy vyplatené podľa splátkového kalendára z 13.1.2011, ktoré prijal žalovaný 1/ (pričom posledná splátka, ktorej úhrada v konečnom dôsledku zodpovedala v súhrne žalovanej sume, bola uhradená 28.12.2011), avšak suma vyplatená na základe uvedenej výzvy v tomto kalendári a uznávacom prejave obsiahnutá nie je. Suma 3.954,45 eur uvádzaná dovolateľom je suma zodpovedajúca osobitne vyčíslenému úroku z omeškania podľa uvedenej dohody, a teda prevyšujúca žalobný petit.

37. Pokiaľ dovolateľ vychádzal z toho, že žiadal aj príslušenstvo k žalovanej sume, ktorým takto vyčíslená suma má byť pokrytá, toto nezodpovedá jeho žalobnému návrhu. Suma 3.954,45 eur je vyčíslený dohodnutý úrok z omeškania, ktorého právny režim je odlišný od toho, čo si v konaní žalobca uplatnil, keď žiadal istinu a k nej určité príslušenstvo. Žalobca aj takúto úhradu príslušenstva považuje za svoju škodu, resp. bezdôvodné obohatenie na strane žalovaných, a o tejto úhrade mal v čase podania žalobného návrhu vedomosť, a teda ho mal uplatniť osobitne. Ak totiž žiada príslušenstvo v konaní uplatnenej pohľadávky, žiada nárok odlišný, pretože tvrdí, že každá úhrada prijatá žalovanými je škodou žalobcu, a teda z každej žiada aj príslušenstvo tak, ako to vymedzuje v žalobe. Nevyplyva zo žalobného návrhu ani z iných tvrdení obsiahnutých v jeho procesných návrhoch, že by rozšíril žalobný návrh o zaplatenie uvedenej sumy, a teda túto neučil predmetom konania zákonom zodpovedajúcim spôsobom (postupom podľa ust. § 140 a nasl. CSP). Rozširovanie nároku bez toho, aby ho skutočne procesne prípustným spôsobom žalobca v konaní uplatnil, nemôže konajúci súd vyhovieť.

38. Z tvrdení dovolateľa je zjavné, že účelovo posúva moment celkového premlčania uplatneného nároku práve k momentu, kedy na základe exekúcie došlo k stiahnutiu prostriedkov v sume 3.954,45 eur z účtu žalobcu, a teda podľa jeho bližšie nešpecifikovaného názoru (čo do opory v právnej úprave) dovodzuje, že až od tohto momentu začína plynúť premlčacia doba vo vzťahu k celej v konaní uplatnenej pohľadávke. Dovolací súd tu však zdôrazňuje nesprávnosť tejto úvahy s tým,

že sa s ňou dostatočne vo svojich rozhodnutiach súdy nižšej inštancie vysporiadali a vo vzťahu k nároku uplatnenému v konaní zodpovedajúcemu sume 20.718,17 eur ich odôvodnenie dostatočne a preskúmateľne osvetľuje dôvody, prečo nárok v konaní uplatnený musel byť z dôvodu premlčania zamietnutý (viď bod č. 35 rozhodnutia odvolacieho súdu).

39. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľova argumentácia obsiahnutá v dovolaní smerovala zásadne len k vade podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rovnako na dovolateľom poukazované množstvo judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, resp. NS ČR a citácií, možno túto argumentáciu vzťahovať primárne len k prípustnosti dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP (vada zmätočnosti), ktorého sa však dovolateľ priamo nedovoľoval.

40. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, dôsledkom čoho by bolo popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

41. Žalobca v dovolaní namietal, že k vade podľa ust. § 421 CSP došlo v dôsledku toho, že sa odvolací súd nevysporiadal s jeho argumentmi a tiež, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepreskúmateľné a arbitrárne.

42. Z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, stotožňujúc sa závermi súdu prvej inštancie, že žalobou uplatnený nárok je premlčaný. Odvolací súd sa vyjadril ku všetkým podstatným a pre posúdenie veci relevantným odvolacím námietkam, a nie je mu možné vytykať, že sa vo svojom rozhodnutí v odôvodnení dostatočne nevysporiadal s argumentáciou sporových strán, resp. žalobcu. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedli rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísali priebeh konania, stanoviská sporových strán k prerokovávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citovali právne predpisy, ktoré aplikovali na daný prípad a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Skutočnosť, že žalobca mal na vec odlišný názor a že rozhodnutie súdu nebolo odôvodnené podľa jeho predstáv, nemôžu byť základom pre záver o nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia.

43. K namietanej arbitrárnosti rozhodnutia, dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 78/05 zo 16. marca 2005, podľa ktorého súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

44. Ohľadom dovolateľom namietaného vydania prekvapivého rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že o tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, keď odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci

na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

45. Princíp právnej istoty znamená, že strany môžu predvídať obsah súdneho rozhodnutia v konkrétnej právnej veci. O nečakané (prekvapivé) rozhodnutie odvolacieho súdu ide vtedy, ak sa odvolací súd v rozhodujúcich okolnostiach odklonil od rozhodnutia súdu prvej inštancie alebo ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu považovať za prekvapivé, čím by nebol daný dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ CSP a ani dovolateľom namietaný dovolací dôvod podľa ust. § 421 CSP.

46. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neumožňuje, aby bol na jeho základe uskutočnený meritórny prieskum. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

47. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

48. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.